

Riktlinjer

För handläggning och tillsyn inom område tobak, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarettor och receptfria läkemedel

Typ av styrdokument: Riktlinjer
Beslutande instans: Bygg- och miljönämnd
Datum för beslut: ÅÅÅ-MM-DD
Diarienummer: 2023-163 BMN

Gäller för: 2024
Giltighetstid: Tills vidare
Revideras senast: ÅÅÅÅ-MM-DD
Dokumentansvarig: Enhetschef Livs- och hälsa

Innehåll

1. Lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel – skyddslagar.....	5
2. Kommunens ansvar.....	5
3. Tobak.....	6
3.1. Vad är en tobaksvara?.....	6
3.2. Tillstånd och egenkontroll.....	6
3.3. Åldersgräns.....	7
3.4. Marknadsföring.....	7
3.5. Märkning och förpackningar.....	7
3.6. Tillsyn och kontroll.....	8
3.7. Sanktioner.....	8
3.8. Kontrollköp.....	8
3.9. Avgifter.....	8
4. E-cigarett och påfyllningsbehållare.....	9
4.1. Vad är E-cigarett och påfyllningsbehållare?.....	9
4.2. Anmälan och egenkontroll.....	9
4.3. Åldersgräns.....	9
4.4. Skyltning om åldersgräns.....	10
4.5. Information, märkning och produktpresentation.....	10
4.6. Produktkontroll.....	10
4.7. Tillsyn och kontroll.....	10
4.8. Sanktioner.....	11
4.9. Kontrollköp.....	11
4.10. Avgifter.....	11
5. Receptfria läkemedel.....	11
5.1. Anmälan, rapportering och egenkontroll.....	12
5.2. Tillhandahållande och åldersgräns.....	12
5.3. Inköp av läkemedel.....	12
5.4. Mottagande av leveranser.....	13
5.5. Förvaring och exponering på försäljningsstället.....	13
5.6. Reklamationer och indragningar.....	13
5.7. Tillsyn och kontroll.....	13
5.8. Avgifter.....	14
6. Tobaksfria nikotinprodukter.....	14
6.1. Vad är en tobaksfri nikotinprodukt?.....	14
6.2. Anmälan och egenkontroll.....	14
6.3. Åldersgräns.....	15
6.4. Skyltning om åldersgräns.....	15
6.5. Information, märkning och produktpresentation.....	15
6.6. Tillsyn och kontroll.....	15
6.7. Sanktioner.....	16
6.8. Kontrollköp.....	16
6.9. Avgifter.....	16

1. Lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel – skyddslagar

Lag om tobak och liknande produkter (2018:2088) är en skyddslagstiftning. Ju tidigare i livet man börjar använda tobak desto större är risken att både bli beroende och att drabbas av sjukdomar senare i livet. Rökningen orsakar många dödsfall per år.

Det övergripande målet för den svenska tobakspolitiken är att motverka tobaksbrukets skadeverkningar. Genom lagstiftning, information och stöd till ett allsidigt tobakspreventivt arbete vill staten förhindra tobaksdebut bland barn och ungdom, underlätta tobaksavvänjning och skydda mot skador av passiv rökning.

Försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare regleras också i lag om tobak och liknande produkter.

I lagen om tobaksfria nikotinprodukter (2022:1257) finns bestämmelser kring tobaksfria nikotinprodukter för att begränsa hälsorisker och olägenheter som är förenade med bruk av dessa produkter.

I lagen om handel med vissa receptfria läkemedel (2009:730) finns bestämmelser om detaljhandel med vissa receptfria läkemedel på andra försäljningsställen än öppenvårdsapotek. Läkemedel kan orsaka stor skada om de används eller hanteras på fel sätt. Bestämmelserna syftar till att säkerställa att läkemedel inte skadar människor eller miljö samt att läkemedelskvaliteten inte försämras.

Samtliga lagstiftningar innehåller bestämmelser om tillämpning av 18 års åldersgräns för att få handla varorna.

2. Kommunens ansvar

I Alingsås kommun är det bygg- och miljönämnden som ansvarar för handläggning och tillsyn över handeln med tobak, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigaretter och påfyllningsbehållare samt receptfria

läkemedel. Utsedd handläggare ansvarar för information och att handläggning och tillsyn sker i enlighet med respektive lagstiftning.

Kommunen ska ha tydliga och aktuella riktlinjer som redogör för vad som gäller enligt lagstiftning på respektive område. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling i kommunen när det gäller tillsynen. Riktlinjerna ska ge stöd och vägledning i det praktiska arbetet med att tolka lagstiftningen i handläggning och tillsynsarbetet samt redogöra för vad som gäller vid försäljning av dessa varor.

3. Tobak

3.1. Vad är en tobaksvara?

En tobaksvara innehåller tobak till någon del och är avsedd att rökas, tuggas, snusas eller sugas på. Exempel på tobaksvaror är cigaretter, cigarrer, cigariller, pip- och rulltobak, snus, tuggtobak, portionstobak, råttobak och tobak till vattenpipa.

3.2. Tillstånd och egenkontroll

Försäljning av tobak till konsumenter får endast ske av den som har tillstånd för sådan verksamhet. En skriftlig ansökan ska lämnas till bygg- och miljöavdelningen. Ett tillstånd kan gälla för en viss tid eller tills vidare. Handläggare ska vid inkommen ansökan utreda om sökanden med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som finns i lagen. Vid ansökan inhämtas uppgifter från remissinstanser såsom t.ex. Polismyndighet, Skatteverket och Kronofogdemyndighet. Om försäljningsstället byter ägare måste den nya ägaren ansöka om nytt tobakstillstånd. Ansökningsblankett finns på kommunens hemsida eller kan fås av kontorets handläggare. Bygg- och miljöavdelningen ansvarar för att upprätthålla ett register över aktuella försäljningsställen.

Den som bedriver handel med tobaksvaror, dvs. försäljning till konsument, ska enligt lag ha ett egenkontrollprogram. Programmet ska vara anpassat till verksamheten och det bör framgå t.ex. hur åldersgränser kontrolleras samt hur kontroll av märkning och andra bestämmelser i lagen tillämpas och följs. Det är näringsidkarens ansvar att personalen känner till de regler som gäller.

Egenkontrollprogrammet ska vara skriftligt och ska finnas på plats i butiken samt skickas in till bygg- och miljöavdelningen. Näringsidkaren bör regelmässigt uppdatera personalen om rutinerna i egenkontrollprogrammet.

3.3. Åldersgräns

Tobak får inte säljas eller lämnas ut till någon som inte har fyllt 18 år. Det är den som lämnar ut tobaksvaran som ska förvissa sig om att mottagaren uppnått rätt ålder. Det är förbjudet att sälja tobaksvaror om man misstänker langning, även om köparen är 18 år. Lagen ger inte utrymme för några undantag för t.ex. en förälder eller annan vårdnadshavare som lämnat sitt godkännande.

3.3.1 Skyltning om åldersgräns

Det ska tydligt framgå på försäljningsstället att det är förbjudet att sälja eller lämna ut tobak till den som inte har fyllt 18 år. Skyltningen ska vara tydlig och väl synbar. Skyltningen bör finnas både i direkt anslutning till kassan och vid produkten.

3.4. Marknadsföring

Det är förbjudet att marknadsföra tobaksvaror på reklamskyltar utanför försäljningsstället och i skyltfönster. Inne på försäljningsstället får reklamen och marknadsföringen av tobaksvaror inte vara påträngande eller uppsökande och de får inte uppmana människor att använda tobak. Kommunen har tillsyn över marknadsföring av tobaksvaror på eller i anslutning till försäljningsstället.

3.5. Märkning och förpackningar

Alla tobaksvaror ska vara försedda med texter och illustrationer som upplyser om de hälsorisker som är förenade med bruk av tobak. Hälsovarningarna ska ha en viss storlek och form. Märkningen på en tobaksvara får inte antyda att en viss tobaksvara är mindre skadlig än andra sådana varor, innehålla information om halten av nikotin, tjära eller kolmonoxid eller likna ett livsmedel eller kosmetisk produkt. Märkningen på förpackningen får inte heller antyda att en viss vara har miljöfördelar eller hänvisa till smak, doft eller tillsatser. Alla styckeförpackningar till tobaksvaror ska förses med en unik identitetsmärkning och en säkerhetsmärkning.

Näringsidkaren har skyldighet att kontrollera att tobaksvarorna har en korrekt märkning.

Det är förbjudet att sälja cigaretter styckvis eller att tillhandahålla cigarettpaket som innehåller färre än 20 cigaretter. Rulltobak ska innehålla tobak som väger minst 30 gram och portionsförpackat snus ska innehålla minst 20 portioner.

3.6. Tillsyn och kontroll

Kommunen har tillsammans med Polismyndigheten tillsynsansvaret över detaljhandeln med tobak. Kommunens arbete handlar om att kontrollera att försäljningen följer lagen och kommunen har rätt att använda administrativa sanktioner.

Vid tillsynsbesöken kontrollerar kommunen bl.a. att verksamheten har ett egenkontrollprogram, att det finns en tydlig och klart synlig skyltning om åldersgräns, att tobaksvarorna har en korrekt märkning, försäkras sig om att det ej säljs lösa cigaretter eller förpackningar med färre än 20 cigaretter, försäkras sig om att marknadsföringen på försäljningsstället inte är påträngande, uppsökande eller uppmanar till bruk av tobak mm. Tillsynsbesöket skall dokumenteras.

När kommunen gör tillsynsbesök på försäljningsställen har den rätt att få tillträde till lokaler och andra utrymmen. Den har även rätt att få upplysningar, handlingar och liknande som behövs i tillsynsarbetet.

Alingsås kommun har som riktlinje att utföra minst ett tillsynsbesök per år på varje försäljningsställe.

3.7. Sanktioner

Kommunen får använda sig av administrativa sanktioner om näringsidkaren inte följer lagen. Kommunen får återkalla ett tobakstillstånd samt utdela varningar.

3.8. Kontrollköp

För att undersöka om ett försäljningsställe har bra rutiner för ålderskontroll kan kommunen göra ett kontrollköp. Det innebär att en person som ser ung ut men som har fyllt 18 år testas om det går att handla tobak utan att visa legitimation. Ett kontrollköp får inte användas av kommunen som underlag för administrativa sanktioner men kan hjälpa näringsidkaren i att förbättra sina rutiner.

3.9. Avgifter

Kommunen tar ut avgift för tillsyn av den som bedriver verksamhet av tobaksvaror. Avgiften tas ut årsvis för innevarande år och information om aktuell avgift finns på kommunens hemsida.

4. E-cigarett och påfyllningsbehållare

4.1. Vad är E-cigarett och påfyllningsbehållare?

En elektronisk cigarett är en produkt som kan användas för konsumtion av nikotinånga via ett munstycke. En påfyllningsbehållare är en produkt som innehåller vätska med nikotin och som kan användas för att fylla på en elektronisk cigarett.

4.2. Anmälan och egenkontroll

En näringsidkare får inte tillhandahålla elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare för försäljning till konsumenter utan att först ha anmält försäljningen till den kommun där försäljningen ska ske. En anmälan ska lämnas till Bygg- och miljöavdelningen.

Om försäljningsstället byter ägare måste den nya ägaren skicka in en ny anmälan. Anmälan görs lättast i en e-tjänst på kommunens hemsida eller via blankett som ges av handläggare. Bygg- och miljöavdelningen ansvarar för att upprätthålla ett register över aktuella försäljningsställen.

Den som bedriver försäljning av e-cigarett och påfyllningsbehållare ska enligt lag ha ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram. Det är näringsidkarens ansvar att personalen känner till de regler som gäller.

Egenkontrollprogrammet ska vara skriftligt och ska dels finnas på plats i butiken och dels skickas in till bygg- och miljöavdelningen. Näringsidkaren bör regelmässigt uppdatera personalen om rutinerna i egenkontrollprogrammet.

4.3. Åldersgräns

Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare får inte säljas eller lämnas ut till någon som inte har fyllt 18 år. Det är den som lämnar ut sådana produkter som ska förvissa sig om att mottagaren uppnått rätt ålder. Om det finns särskild anledning att anta att en elektronisk cigarett eller påfyllningsbehållare är avsedd att lämnas över till någon som inte har fyllt 18 år, får produkten inte lämnas ut.

4.4. Skyltning om åldersgräns

På varje försäljningsställe för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska det finnas en tydlig och klart synbar skylt med information om förbudet mot att sälja eller lämna ut sådana produkter till den som inte fyllt 18 år. Skyltningen bör finnas både i direkt anslutning till kassan och vid produkten.

4.5. Information, märkning och produktpresentation

Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare måste vid försäljning innehålla informationsblad, innehållsdeklaration och ska vara försedd med en hälsovarning. Saknas dessa uppgifter får produkten inte tillhandahållas konsumenter på marknaden.

Märkningen på elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare får inte antyda att en viss produkt är mindre skadlig än andra sådana produkter, den får inte innehålla information om halten tjära eller kolmonoxid. Den får inte likna ett livsmedel eller kosmetisk produkt, antyda att en viss produkt har miljöfördelar eller hänvisa till doft eller tillsatser. Styckeförpackningar till elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare får inte antyda ekonomiska fördelar genom att t.ex. ge erbjudande om rabatt eller liknande.

4.6. Produktkontroll

Tillverkare, importörer och distributörer av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska upprätthålla ett system för att samla in information om alla misstänkta skadliga effekter som produkterna har på människors hälsa. Om det finns skäl att anta att produkten inte är säker eller av god kvalitet ska de vidta korrigerande åtgärder, dra tillbaka eller återkalla produkten.

4.7. Tillsyn och kontroll

Kommunen har tillsammans med Polismyndigheten tillsynsansvaret över detaljhandeln med elektriska cigaretter och påfyllningsbehållare. Kommunen har omedelbar tillsyn när det gäller bestämmelserna som omfattar produktanmälan, produktkrav, produktpresentation, informationsblad, innehållsdeklaration, hälsovarning och rapportering av försäljningsvolymerna med mera.

Kommunen har också tillsammans med Polismyndigheten ansvaret för den omedelbara tillsynen när det gäller åldersgränskravet och anmälan om försäljning samt kravet på egenkontrollprogram.

Tillsynsbesöket skall dokumenteras.

När kommunen gör tillsynsbesök på försäljningsställen har den rätt att få tillträde till lokaler och andra utrymmen. Den har även rätt att få upplysningar, handlingar och liknande som behövs i tillsynsarbetet.

Alingsås kommun har som riktlinje att utföra minst ett tillsynsbesök per år på varje försäljningsställe.

4.8. Sanktioner

Kommunen får använda sig av administrativa sanktioner om näringsidkaren inte följer lagen. Kommunen får vid allvarliga eller vid upprepade överträdelser meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att lagen ska följas. Om ett förbud anses vara en alltför ingripande åtgärd får kommunen istället meddela en varning. Ett förbud får meddelas för en tid på högst sex månader. Föreläggandet kan även innehålla villkor och vara förenade med vite.

4.9. Kontrollköp

För att undersöka om ett försäljningsställe har bra rutiner för ålderskontroll kan kommunen göra ett kontrollköp. Det innebär att en person som ser ung ut men som har fyllt 18 år testar om det går att handla elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare utan att visa legitimation. Ett kontrollköp får inte användas av kommunen som underlag för administrativa sanktioner men kan hjälpa näringsidkaren i att förbättra sina rutiner.

4.10. Avgifter

Kommunen tar ut avgift för tillsyn av den som bedriver anmälningspliktig verksamhet av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Avgiften tas ut årsvis för innevarande år och information om aktuell avgift finns på kommunens hemsida eller ges av handläggare.

5. Receptfria läkemedel

Enligt lag om handel med vissa receptfria läkemedel kan detaljhandel med vissa receptfria läkemedel äga rum på andra försäljningsställen än öppenvårdsapotek. Läkemedelsverket beslutar om vilka läkemedel som kan säljas enligt denna lag. Med stöd av lagen har Läkemedelsverket utfärdat mer detaljerade föreskrifter (LVFS 2009:20).

5.1. Anmälan, rapportering och egenkontroll

En näringsidkare som vill bedriva detaljhandel med receptfria läkemedel måste först göra en anmälan till Läkemedelsverket. Läkemedelsverket rapporterar till kommunen vilka som gjort anmälan om att bedriva detaljhandel med vissa receptfria läkemedel. Bygg- och miljöavdelningen ansvarar för att upprätthålla ett register över aktuella försäljningsställen.

Den som bedriver handel enligt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel ska enligt lag ha ett egenkontrollprogram. Programmet ska vara anpassat till verksamheten och avsikten med egenkontrollprogrammet är att ge verksamhetsinnehavaren hjälp att på ett strukturerat sätt säkra kvaliteten beträffande försäljningen och hanteringen av läkemedel.

Det är näringsidkarens ansvar att personalen känner till de regler som gäller. Egenkontrollprogrammet ska vara skriftligt och ska dels finnas på plats i butiken och dels skickas in till bygg- och miljöavdelningen. Näringsidkaren bör regelmässigt uppdatera personalen om rutinerna i egenkontrollprogrammet. Verksamhetsutövaren ska månadsvis skicka in uppgifter om sin försäljning till E-hälsomyndigheten.

5.2. Tillhandahållande och åldersgräns

Läkemedel enligt lag om handel med vissa receptfria läkemedel får inte säljas eller lämnas ut till någon som inte har fyllt 18 år. Det är den som lämnar ut varan som ska förvissa sig om att mottagaren uppnått rätt ålder.

Läkemedel får endast tillhandahållas i sin originalförpackning. Förpackningen måste vara obruten och utan fel och brister för att få säljas. Läkemedlet ska vid försäljningstillfället ha en så pass lång kvarvarande hållbarhetstid att utgångsdatumet inte passeras under den förväntade användningstiden. Läkemedelsverket anser att en sådan tid bör vara minst 3 - 6 månader.

Den som bedriver detaljhandel ska informera konsumenten om var han eller hon kan få farmaceutisk rådgivning.

5.3. Inköp av läkemedel

Inköp av läkemedel får endast ske av partihandlare med giltigt partihandelstillstånd för läkemedel. Det är verksamhetsutövarens skyldighet att kontrollera att partihandlaren har ett sådant giltigt tillstånd.

5.4. Mottagande av leveranser

Läkemedel som har för kort hållbarhet, synliga fel eller avvikande utseende på förpackningen får inte säljas och ska därför redan vid mottagandet sorteras ut och hållas åtskilda från de andra läkemedlen. Butiken ska ha en särskild uppmärkt plats för förvaring av utsorterade läkemedel.

5.5. Förvaring och exponering på försäljningsstället

På försäljningsstället ska läkemedlen förvaras inlåsta eller förvaras under direkt uppsikt av personal. Det ska vara tydligt för konsumenten vilka varor som är läkemedel. Det ska i anslutning till produkterna, genom skyltning, framgå att det är läkemedel. Läkemedel ska förvaras åtskilda från produkter som inte är läkemedel för att förtydliga läkemedlens särställning samt för att garantera att kvaliteten inte försämras till följd av förvaring intill varor som t.ex. kan avge fukt. Läkemedlen ska alltid förvaras i enlighet med förvaringsanvisningarna som anges i förpackningen.

5.6. Reklamationer och indragningar

Verksamhetsutövaren har skyldighet att ta emot reklamationer av sådana läkemedel som verksamhetsutövaren har i sitt sortiment, även om man inte har sålt den aktuella läkemedelsförpackningen. Med reklamation avses misstanke om kvalitetsbrister eller fel på läkemedel. Uppgifterna ska vidarebefordras och all hantering vid en reklamation ska dokumenteras. Ibland kan indragningar av läkemedel ske då det framkommit att en viss tillverkningsbatch av ett läkemedel är felaktig och därför inte ska säljas. All hantering av det indragna läkemedlet ska dokumenteras.

5.7. Tillsyn och kontroll

Läkemedelsverket har det övergripande tillsynsansvaret över efterlevnaden av lag om handel med vissa receptfria läkemedel följs. Läkemedelsverket får meddela de förelägganden och förbud som behövs och beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite.

Kommunen ska där handeln bedrivs kontrollera efterlevnaden av lagen och ska till Läkemedelsverket rapportera brister. Kommunen har rätt att få upplysningar och handlingar samt rätt att få tillgång till lokaler för att utföra kontrollen.

Vid tillsynsbesök kontrollerar handläggare bl.a. om verksamhetsutövaren har anmält sitt försäljningsställe till Läkemedelsverket, att exponering, tillhandahållande och förvaring av läkemedlen är korrekt, att ett egenkontrollprogram finns, att det finns bra rutiner för mottagande av

varuleveranser, reklamationer, indragningar och att åldersbestämmelser följs. Tillsynsbesöket dokumenteras och eventuella brister rapporteras till läkemedelsverket.

Alingsås kommun har som riktlinje att utföra ett tillsynsbesök per år på varje försäljningsställe.

5.8. Avgifter

Läkemedelsverket och kommunen tar ut en tillsynsavgift per år. Kommunens avgift tas ut årsvis för innevarande år och information om aktuell avgift finns på kommunens hemsida.

6. Tobaksfria nikotinprodukter

6.1. Vad är en tobaksfri nikotinprodukt?

En tobaksfri nikotinprodukt är en produkt utan tobak som innehåller nikotin för konsumtion.

6.2. Anmälan och egenkontroll

En näringsidkare får inte bedriva detaljhandel med tobaksfria nikotinprodukter utan att först ha gjort en anmälan om försäljningen till den kommun där försäljningen ska ske.

Om försäljningsstället byter ägare måste den nya ägaren skicka in en ny anmälan. Anmälan görs lättast i en e-tjänst på kommunens hemsida eller via blankett som ges av handläggare. Bygg- och miljöavdelningen ansvarar för att upprätthålla ett register över aktuella försäljningsställen.

Den som bedriver försäljning av tobaksfria nikotinprodukter ska enligt lag ha ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram. Det är näringsidkarens ansvar att personalen känner till de regler som gäller.

Egenkontrollprogrammet ska vara skriftligt och ska dels finnas på plats i butiken och dels skickas in till bygg- och miljöavdelningen. Näringsidkaren bör regelmässigt uppdatera personalen om rutinerna i egenkontrollprogrammet.

6.3. Åldersgräns

Tobaksfria nikotinprodukter får inte säljas eller lämnas ut till någon som inte har fyllt 18 år. Det är den som lämnar ut sådana produkter som ska förvissa sig om att mottagaren uppnått rätt ålder. Om det finns särskild anledning att anta att varan är avsedd att lämnas över till någon som inte har fyllt 18 år, får produkten inte lämnas ut.

6.4. Skyltning om åldersgräns

På varje försäljningsställe med tobaksfria nikotinprodukter ska det finnas en tydlig och klart synbar skylt med information om förbudet mot att sälja eller lämna ut sådana produkter till den som inte fyllt 18 år. Skyltningen bör finnas både i direkt anslutning till kassan och vid produkten.

6.5. Information, märkning och produktpresentation

Tobaksfria nikotinprodukter får inte tillhandahållas om de inte uppfyller vissa produktkrav. Kraven gäller innehåll, utformning, produktpresentation, innehållsförteckning och hälsovarning. Den som bedriver detaljhandel behöver kontrollera och säkerställa att de produkter som tillhandahålls på försäljningsstället uppfyller dessa krav. Tobaksfria nikotinprodukter måste förses med en innehållsdeklaration och en hälsovarning. Saknas dessa uppgifter får produkten inte tillhandahållas konsumenter på marknaden.

Märkningen på tobaksfria nikotinprodukter får inte antyda att en viss produkt är mindre skadlig än andra sådana produkter och den får inte likna ett livsmedel eller kosmetisk produkt.

6.6. Tillsyn och kontroll

Kommunen har tillsammans med Polismyndigheten ett tillsynsansvar över handeln med tobaksfria nikotinprodukter. Kommunen har ansvar för tillsyn när det gäller bestämmelserna som omfattar produkthanmälan, produktkrav, innehållsdeklaration, hälsovarning, märkning och rapportering med mera.

Kommunen har också tillsammans med polisen ansvaret för tillsyn när det gäller åldersgränskravet, anmälan om försäljning samt kravet på egenkontrollprogram.

Tillsynsbesöket skall dokumenteras.

När kommunen gör tillsynsbesök på försäljningsställen har den rätt att få tillträde till lokaler och andra utrymmen. Den har även rätt att få upplysningar, handlingar och liknande som behövs i tillsynsarbetet.

Alingsås kommun har som riktlinje att utföra minst ett tillsynsbesök per år på varje försäljningsställe.

6.7. Sanktioner

Kommunen får använda sig av administrativa sanktioner om näringsidkaren inte följer lagen. Kommunen får vid allvarliga eller upprepade överträdelse meddela näringsidkaren förbud att sälja tobaksfria nikotinprodukter.

6.8. Kontrollköp

För att undersöka om ett försäljningsställe har bra rutiner för ålderskontroll kan kommunen göra ett kontrollköp. Det innebär att en person som ser ung ut men som har fyllt 18 år testar om det går att tobaksfria nikotinprodukter utan att visa legitimation. Ett kontrollköp får inte användas av kommunen som underlag för administrativa sanktioner men kan hjälpa näringsidkaren i att förbättra sina rutiner.

6.9. Avgifter

Kommunen tar ut avgift för tillsyn av den som bedriver anmälningspliktig verksamhet av tobaksfria nikotinprodukter. Avgiften tas ut årsvis för innevarande år och information om aktuell avgift finns på kommunens hemsida.